

**Svar på fråga 2024/25:566 av Serkan Köse (S)
Jämlika och jämställda livschanser för alla**

Serkan Köse har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser vidta för att uppnå målet om jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla.

Utanförskapet i Sverige innebär att alldeles för många barn och unga riskerar att växa upp i otrygghet och ges sämre livschanser. Skolmisslyckanden och svag etablering på arbetsmarknaden är kända riskfaktorer för problem senare i livet t.ex. långvarig arbetslöshet, långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd samt brottslighet. Situationen är särskilt bekymmersam i områden där utanförskapet är stort. Regeringen behöver fortsatt arbeta för att nå det nya målet om att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka.

Regeringen har tagit initiativ till att kartlägga utanförskapet i Sverige. I oktober fick regeringen resultatet från en fördjupad analys som gjorts av SCB och Boverket. Analysen visar områden i Sverige som har en stor sammanvägd problematik. Totalt finns 180 områden i 66 svenska kommuner med på listan. I Sverige lever mer än 700 000 personer i ett område som präglas av denna problematik, varav drygt 170 000 är barn. Utanförskapets karta ger oss en skarpare bild än tidigare av var en särskild insats behövs för att stärka samhällsgemenskapen. Detta blir ett viktigt underlag för att träffsäkra insatser ska vara möjliga.

Förskolan och skolan har stor betydelse för barns och ungas framtidsutsikter. Ökat deltagande i förskolan för barn som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för svenska i sin hemmiljö ger mer jämlika förutsättningar inför skolstarten och elever som får en undervisning av god kvalitet får förutsättningar att lyckas med sin utbildning och på så vis rustas inför framtiden. Förskolan har även betydelse för att fler utrikes födda kvinnor ska komma i arbete och bli självförsörjande.

Även en ny socialtjänstlag och omställning till ett mer förebyggande arbete inom socialtjänsten är viktigt i arbetet mot utanförskap, liksom de omfattande satsningar på rättsväsendets område för att bekämpa den systemhotande organiserade brottsligheten. Brottsligheten drabbar hela vårt samhälle, men särskilt drabbade är de områden som bland annat Polismyndigheten beskriver som utsatta i olika grad.

Förutsättningarna för ett tryggt liv, en god utbildning för barnen och möjlighet att genom arbete och företagsamhet bidra till den egna framtiden och till samhället påverkas emellertid av kriminella individer och grupperingar som skapar rädsla genom hot, öppen narkotikahandel och hänsynslöst våld i den offentliga miljön.

Sedan regeringen tillträdde har arbetet mot utanförskap fått en ny inriktning, med fokus på riktade insatser där utanförskapet är som störst och därmed ett mer träffsäkert och effektivt arbete. Alla människor som befinner sig i utanförskap behöver ta ett stort eget ansvar för att göra sig anställningsbara, t.ex. genom att lära sig svenska, utbilda sig och skaffa sig kunskap om hur det svenska samhället fungerar. Arbetslinjen handlar om att öppna dörrar i stället för att låsa in personer i utanförskap. Regeringens arbete för att förstärka incitamenten till arbete och för att färre personer ska fastna i långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd eller andra bidrag fortsätter.

Stockholm den 18 december 2024

Mats Persson